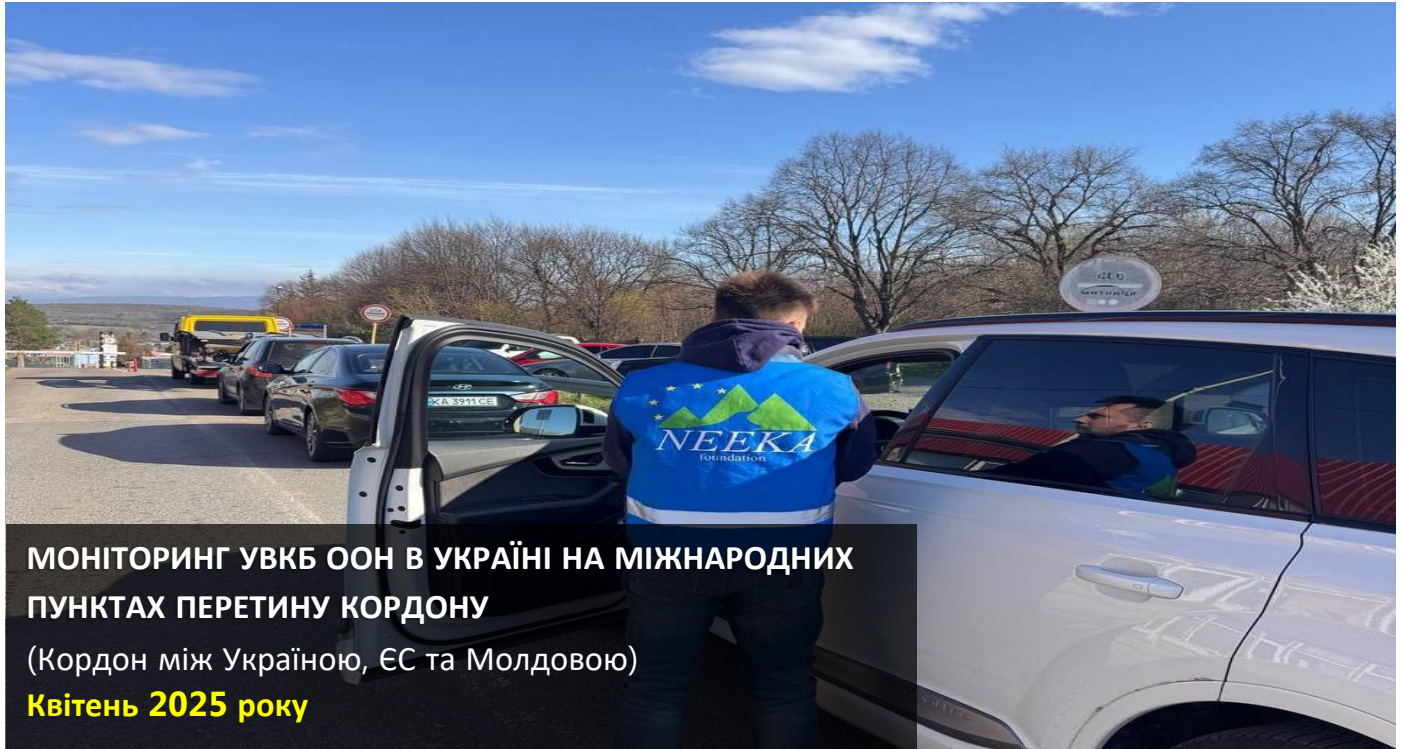

МОНІТОРИНГ УВКБ ООН В УКРАЇНІ НА МІЖНАРОДНИХ ПУНКТАХ ПЕРЕТИНУ КОРДОНУ

(Кордон між Україною, ЄС та Молдовою)

Квітень 2025 року

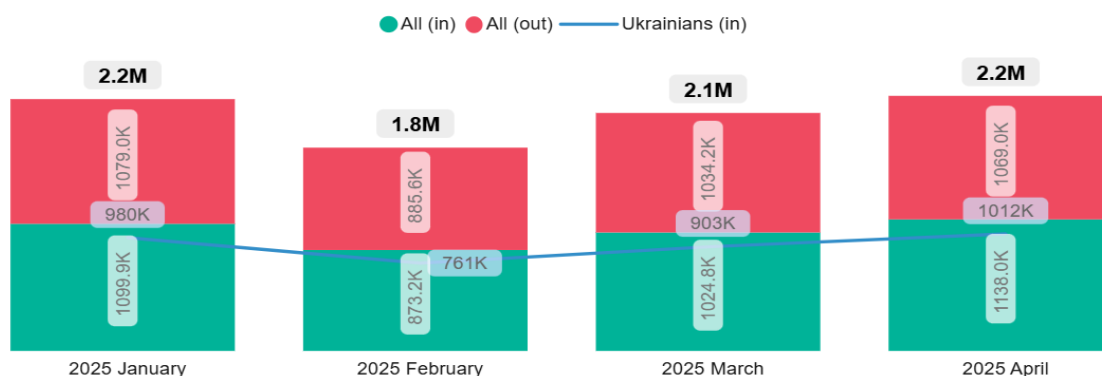
Консультавання на ПП «Ужгород», квітень 2025 року. © Neeka.

З середини березня 2022 року УВКБ ООН та його місцеві НУО-партнери «Право на захист» (ПнЗ), «NEEKA» (НІКА) та «Десяте квітня» (ДК) провели моніторинг кордону на 30 пунктах пропуску між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Групи моніторингу кордону надають інформацію, правову допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається в Україну.

1. ОГЛЯД: Транскордонні переміщення (в'їзд і виїзд)

У квітні 2025 року загальна кількість перетинів кордону залишалася відносно стабільною порівняно з березнем, із приблизно на 100 тис. більше перетинів, що також відповідає динаміці квітня 2024 року. Як і торік, у квітні 2025 року зафіксована остаточна кількість в'їздів – на 69 тис. більше осіб в'їхало до України, ніж виїхало з неї. Такий приріст значною мірою пов'язаний із великодніми святами.

Ukraine western border movement (in and out)

Мал. 1: Кількість людей, які перетнули міжнародні кордони з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. У графіку не враховано перетини кордону з Молдовою. Джерело: Державна прикордонна служба України (ДПСУ).

2. Основні результати моніторингу

Виїзд з України

Протягом звітного періоду було опитано 1 875 осіб, які виїжджали з України: 72% респондентів були жінки і 10% - люди похилого віку старше 60 років. 3% повідомили, що живуть з інвалідністю.

- **Виїзд уперше:** 19% респондентів зазначили, що залишають Україну вперше, що дещо менше, ніж у березні 2025 року (20%).
- **Мета виїзду з України:** Як і в березні, найчастіше вказуваною метою виїзду було відвідування родичів – 38% (на 4% більше, ніж у березні). Відсоток людей, які поверталися до країн, де мають тимчасовий захист, зріс до 15% (+2%). 11% виїжджали з міркувань безпеки, що також на 2% більше. Інші причини включали: ділові поїздки – 11%, відпустку – 14%, лікування – 2%, навчання – 3%.
- **Причини виїзду з України:** Основною причиною залишення країни, як у 2024-2025 роках, залишається погіршення ситуації з безпекою – про це повідомили 98% респондентів у квітні. На другому місці – окупація місця проживання (6% респондентів), зокрема мешканці Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей. Ще 2,6% виїхали через ризик призову, а 3% – через непридатне житло та пошкоджену інфраструктуру. Інші фактори, зокрема енергетичні, були згадані менш ніж 1% респондентів.
- **Внутрішнє переміщення як чинник виїзду:** 9% респондентів зазначили, що були внутрішньо переміщеними особами до того, як вирішили виїхати за кордон – цей показник залишався відносно стабільним упродовж січня – квітня 2025 року. З них майже третина вказала, що саме це стало вирішальним у прийнятті рішення про виїзд за межі країни.
- **Очікувана тривалість перебування за кордоном:** Як і в попередні періоди, більшість респондентів – 64% – повідомили про невизначеність щодо тривалості перебування за кордоном, що на 4% менше порівняно з березнем. Короткострокове перебування до трьох місяців планували 22% опитаних, з них 6% – менше ніж на один місяць. Ще 10% мали намір залишатися за кордоном від трьох до дванадцяти місяців, а 4% заявили, що залишають Україну назавжди.
- **Намір повернутися у разі стабілізації ситуації:** 68% респондентів висловили готовність повернутися, що на 6% менше порівняно з березнем 2025 року. Водночас частка тих, хто не визначився з планами щодо повернення, зросла на 5% і становила 28%. Лише 4% зазначили, що не планують повертатися взагалі. Основними чинниками, які можуть вплинути на рішення повернутися, були покращення безпекової ситуації (58%), доступ до засобів для існування та працевлаштування (19%) і покращення енергетичної ситуації (18%). Варто відзначити, що відсоток тих, хто вважає саме покращення безпеки ключовим фактором для повернення, зменшився на 11%. Лише 1% опитаних зазначив, що на їхнє рішення може вплинути скорочення або припинення програм допомоги у країні перебування.

Прибуття та повернення до України

У звітному періоді було опитано 364 особи, які прибували або поверталися до України. Серед них 89% становили жінки, а 10% – особи похилого віку. Також 3% респондентів повідомили про наявність інвалідності.

- **Тривалість перебування в Україні:** Найчастіше вказуваною тривалістю перебування в Україні були короткострокові поїздки тривалістю менш ніж один місяць – про це повідомили 65% опитаних. Водночас 20% респондентів не змогли визначити тривалість свого перебування, що на 8% менше, ніж у березні. Спостерігалось також зростання кількості осіб, які планували залишитися в Україні від одного до трьох місяців – таких було 11% (у березні – 3%). Частка тих, хто повернувся до України на постійній основі, становила 4%.
- **Причини прибуття/повернення до України:** Серед причин прибуття або повернення до України респонденти найчастіше називали відвідування родичів (31%) та тугу за домом (22%) – загалом 53%, що суттєво менше порівняно з березнем (68%). Інші вагомні причини включали потребу перевірити стан власного майна та відсутність доступу до медичних послуг у країнах перебування – ці фактори згадували по 19% опитаних. Ще 3% повернулися до України, щоб отримати державну

допомогу та послуги. По 1% респондентів повернулися через потребу доступу до ринку праці або через невизначеність щодо свого правового статусу за кордоном.

- **Області призначення:** Серед кінцевих пунктів призначення респонденти найчастіше зазначали місто Київ та Київську область — 29% усіх відповідей. До трійки найпопулярніших регіонів також увійшли Одеська область (25%) та Дніпропетровська (12%), а також Миколаївська область (11%).

3. Відкрита інформація Державної прикордонної служби України щодо транскордонного переміщення

- У середині квітня 2025 року Державна прикордонна служба України [повідомила](#) про суттєве зростання транскордонної мобільності — майже на 20%. Такий сплеск пояснюється великодніми святами, і очікується, що після свят активність знову знизиться до звичних показників.
- Також ДПСУ продовжує повідомляти про затримання, пов'язані з контрабандною діяльністю, а також про перехоплення спроб незаконного перетину кордону чоловіками призовного віку. У деяких випадках фігурують неповнолітні, іноземці та навіть прикордонники, які діяли як посередники у нелегальному перетині. В одному з [випадків](#) громадянина Польщі засудили до п'яти років позбавлення волі за неодноразову організацію незаконного перетину кордону для чоловіків призовного віку. В іншому помітному [інциденті](#) група таких чоловіків намагалася незаконно перетнути кордон, серед них був громадянин Російської Федерації, який не мав необхідних документів і саме через це намагався перетнути кордон поза встановленим порядком.

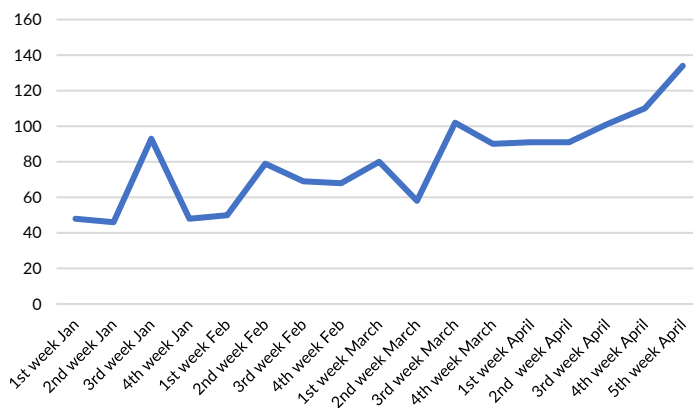
4. Прибуття з тимчасово окупованих територій через пункт пропуску «Доманове»

Із серпня 2024 року кількість українців, які прибувають з тимчасово окупованих територій (ТОТ), Білорусі або Російської Федерації через пункт пропуску «Доманове» на кордоні з Білоруссю, зростає після закриття гуманітарного коридору в Сумській області. Починаючи з січня 2025 року, УВКБ ООН систематизувало свою присутність для моніторингу в цьому пункті пропуску.

У березні та квітні 2025 року, за інформацією місцевої влади у Волинській області, через цей пункт пропуску прибуло 857 осіб, серед них 58 дітей. У середньому протягом березня та квітня щотижня прибувало 95 осіб. Для порівняння: у січні та лютому 2025 року загальна кількість прибулих становила 501 особу. Зростання кількості прибулих, ймовірно, пов'язане з покращенням погодних умов.

Для людей, які подорожують із ТОТ, дорога до цього коридору зазвичай займає 2–3 дні, хоча в окремих випадках вона тривала до 5 днів. Процес перетину кордону, включаючи перевірки з боку правоохоронців по обидва боки, зазвичай триває 4–5 годин і залишається незмінним.

Щотижневі перетини кордону за січень – квітень 2025 року

Дані отримано від Департаменту соціального захисту населення у Волинській області.

- **Профіль респондентів.** У березні та квітні 2025 року моніторингові групи опитали 189 осіб із 857 прибулих (22%). Серед них 146 (77%) були жінками, причому більше половини — 86 осіб — були похилого віку.
- **Регіони виїзду.** За повідомленнями респондентів, 91% з них прибули з ТОТ, що на 4% більше, ніж у січні-лютому. Ще 3% прибули з Білорусі (на 6% менше), а 5% — з Російської Федерації.

- **Причини подорожі:** Основною причиною подорожі до України 80% опитаних назвали возз'єднання з родиною (у січні-лютому — 55%). Турбота про безпеку та невизначеність майбутнього на окупованих територіях також були важливими факторами — їх вказали 44% та 47% відповідно. Відсутність доступу до медичних послуг була ще однією суттєвою причиною — її згадали 38% респондентів. Доступ до пенсійних виплат (14%) і потреба поновити українські документи (8%) згадувалися рідше — зниження на 7% та 2% відповідно у порівнянні з першими двома місяцями року. Інші причини, як-от відсутність доступу до освіти, переслідування та ризик примусового оформлення російських документів чи мобілізації, згадувалися менш ніж 5% на кожну з причин.
- **Наміри:** Хоча більшість респондентів (56%) планують залишитися в Україні на постійній основі, це становить зниження приблизно на 20% порівняно з періодом січень-лютий. 25% планують залишатися понад 4 тижні, а 12% — менше ніж на 4 тижні. Серед цих груп більшість планує повернутися на ТОТ після відвідування родичів або вирішення особистих справ, таких як оформлення спадщини або доступ до пенсії. Із 189 опитаних 7 осіб повідомили про намір їхати далі до країн ЄС: до Німеччини — 4 особи, до Австрії, Польщі та Словаччини — по одній. 6% були не впевнені щодо тривалості свого перебування.

Монітори повідомили про кілька випадків, коли респонденти особисто або були свідками відмов у перетині кордону з боку білоруських прикордонників. У таких випадках людей направляли до українського консульства для отримання довідки, яка підтверджує громадянство України та право на в'їзд. В одному з випадків чоловік отримав таку довідку та зміг перетнути кордон, в іншому — групу з 10 осіб не пропустили, і їхня подальша доля наразі невідома. Зазвичай відмови були пов'язані з відсутністю необхідних документів або їх пошкодженням.

5. Підтримка на пунктах пропуску у квітні 2025 року

У квітні 2025 року партнери УВКБ ООН, «Право на захист», NEEKA та «Десяте квітня», здійснили **260 моніторингових візитів** до ПП Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії та Молдови. Під час цих візитів було надано підтримку **773 особі**, яка перетнула кордон. Ця підтримка охоплювала низку послуг, зокрема: консультування для 691 особи, надання правової допомоги 117 особам, соціальний супровід для 39 осіб, а також транспортні послуги для п'яти осіб.

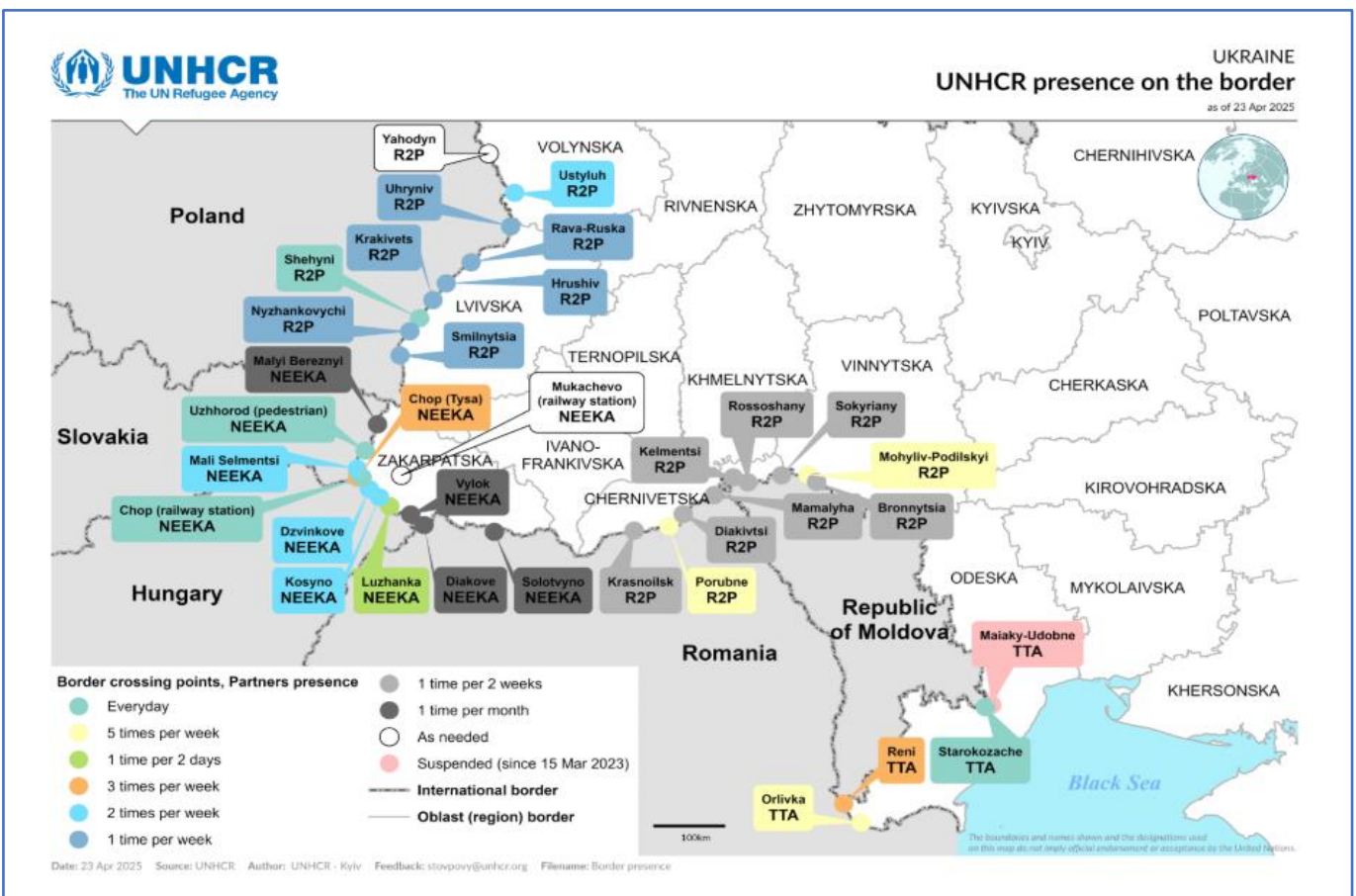
Примітка щодо методології

У квітні 2025 року партнери УВКБ ООН опитали 2 239 осіб (з них 70% жінок 18-59 років, 19% чоловіків 18-59 років, 4% жінок 60+ років, 6% чоловіків 60+ років і 2% осіб з інвалідністю).

З березня 2022 року УВКБ ООН залучає команди моніторингу кордонів у партнерстві з місцевими НУО для надання інформації та допомоги людям, які перетинають кордон з країнами ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія) і Молдовою. Ці команди надають інформацію, юридичну допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку як тим, хто виїжджає з України, так і тим, хто повертається.

Команди моніторингу проводять індивідуальні інтерв'ю з людьми, які залишають або в'їжджають в Україну. Мета інтерв'ю — зібрати інформацію про індивідуальні обставини, причини переміщення та потреби в захисті. Методологія моніторингу спрямована на оцінку та реагування на гуманітарні й захисні потреби людей, які перетинають кордон між Україною та країнами ЄС і Молдовою. Шляхом проведення інтерв'ю, збору даних і надання підтримки, мета полягає у підвищенні рівня захисту та забезпеченні добробуту тих, хто перебуває в дорозі.

Висновки моніторингу ґрунтуються на індивідуальних інтерв'ю з людьми, які перетинають кордон, а також на спостереженнях самих моніторів.

ДЛЯ ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:

- Перегляньте «Огляд моніторингу кордону за січень 2025 року» січень 2025 [ТУТ](#), лютий 2025 [ТУТ](#), березень 2025 [ТУТ](#).
- Завітайте на портал Операційних даних по Україні, щоб отримати більше інформації [ТУТ](#).
- Відвідайте веб-сайт УВКБ ООН в Україні [ТУТ](#).

КОНТАКТИ ТА ПОСИЛАННЯ:

- Електронна пошта: Олена Черепова, радник з питань захисту, cherepov@unhcr.org
- Телефон: +38 044 288-9710
- Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
- Фейсбук: www.facebook.com/UNHCRKyiv
- Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine